

Ονοματεπώνυμο:

Τμήμα:

Διδάσκουσες/-ων: Αγγελοπούλου Κατερίνα, Άκουρος Νίκος, Κανελλοπούλου Βιβή
Καραγιάννη Ελένη, Λουκοπούλου Αγγελική, Μπούρδου Νίκη,
Παπαδημητροπούλου Βούλα

(κυκλώστε)

(Ελάχιστος χρόνος δυνατής αποχώρησης: 1.30')

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

[Το φίλαθλο πνεύμα]

Το κείμενο έχει αντληθεί από την ιστοσελίδα του Ιστιοπλοϊκού Ομίλου Πειραιά και έχει διασκευαστεί για τις ανάγκες της εξέτασης.

Όλοι γνωρίζουμε ότι χωρίς φίλαθλο πνεύμα δεν μπορεί να υπάρξει αθλητισμός. Παρόλ' αυτά, είναι αλήθεια ότι η διαφθορά, η μάστιγα της σημερινής κοινωνίας, έχει αρχίσει να εισέρχεται και στους αθλητικούς χώρους και το χειρότερο είναι ότι αυτό σε λίγο δεν θα εκπλήσσει πλέον κανέναν μας. Κάθε μέρα αυξάνονται οι φανατικοί οπαδοί, ενώ μειώνονται οι φίλαθλοι. Οι πανέμορφοι αθλητικοί χώροι μετατρέπονται από τόποι χαράς, φιλίας και γιορτής σε τόπους σύγκρουσης και διαμάχης. Τα παιδιά εκτίθενται σε σκηνές που εκφυλίζουν το «αθλητικό πνεύμα» κι όλοι βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ένα καίριο ερώτημα, αν κάτω από αυτές τις συνθήκες ο αθλητισμός εκπληρώνει τους βαθύτερους κοινωνικούς του στόχους.

Κάθε χρόνο διεξάγονται πλήθος από συνέδρια, συγγράφονται βιβλία, εκδίδονται κώδικες οδηγιών και διακηρύξεις από διεθνείς οργανισμούς, αθλητικές ομοσπονδίες και κυβερνητικούς φορείς, που ασχολούνται με το θέμα. Είναι όμως οι προσπάθειες αυτές αρκετές; Οι μέρες μας απαιτούν μια περισσότερο πρακτική, συγκεκριμένη και αποτελεσματική παρέμβαση. Οι προστατευτικές μπάρες και τα σώματα ασφαλείας δεν φαίνεται να επαρκούν. Οι προσπάθειές μας θα πρέπει να οδηγούν στη ρίζα του προβλήματος, εστιάζοντας την προσοχή μας στην πρόληψη και όχι απλώς στην καταστολή των αρνητικών εκφυλιστικών φαινομένων που μαστίζουν τον αθλητισμό. Η πρόληψη με αυτή την έννοια είναι η καλλιέργεια και η προαγωγή της ιδεολογίας του «Ευ Αγώνιζεσθαι» και των θεμελιωδών παγκοσμίως αναγνωρισμένων αξιών, που αυτό περικλείει, στο πνεύμα και στην ψυχή των νέων ανθρώπων, μέσω μιας συστηματικής και εμπεδωμένης προσέγγισης. [...]

Το «Φίλαθλο Πνεύμα» βρίσκεται πέρα από τον ανταγωνισμό. Εκφράζεται με τον αλληλοσεβασμό και την επικοινωνία, την αλληλοκατανόηση και τη συνεργασία μεταξύ των ατόμων και των ομάδων. Εάν καλλιεργήσουμε αυτές τις κοινωνικές αξίες στη νέα γενιά, τότε θα κτίσουμε έναν καλύτερο και πιο δίκαιο κόσμο. Η εφαρμογή του «Φίλαθλου Πνεύματος» μπορεί να συμβάλει ως ένα σημαντικό μέσο στην προαγωγή της αδελφότητας των λαών και της κατανόησης των πολυ-πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων, ώστε να εμποδίσει την ξενοφοβία, τον ρατσισμό, τη βία, τις κοινωνικές και φυλετικές διακρίσεις.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Είναι γεγονός πως φαινόμενα εκφυλισμού του αθλητικού ιδεώδους πληθαίνουν ολοένα και περισσότερο λαμβάνοντας σημαντικές διαστάσεις. Η κυριότερη έκφανση της νέας αυτής πραγματικότητας είναι η διάχυτη εμπορευματοποίηση του αθλητισμού και ο πρωταθλητισμός ως αυτοσκοπός: ο τρόπος που ο αθλητισμός, εν γένει, αντιμετωπίζεται, τον καθιστά ένα προϊόν εκμετάλλευσης το οποίο περιορίζεται στην προσφορά ενός «υπερθεάματος» και στη διασφάλιση των επιθυμητών οικονομικών απολαβών. Όπως είναι φυσικό, οι πρακτικές αυτές αλλοιώνουν όχι μόνο την πρωταρχική ουσία των αγωνιστικών δραστηριοτήτων, που εν ολίγοις συνοψίζεται στην αρχή «το παιχνίδι για τη χαρά του παιχνιδιού», αλλά και τη φύση και ταυτότητα του ίδιου του αγωνιζόμενου, ο οποίος υποκινείται πλέον από λανθασμένα κίνητρα, θέτοντας σε κίνδυνο την υγεία του με τη χρήση αναβολικών ουσιών και, τελικά, εμπορευματοποιώντας τον ίδιο του τον εαυτό. Ο αθλούμενος καθίσταται πλέον ένα πολύτιμο προϊόν ή ανθρώπινο εργαλείο, το οποίο αγοράζεται, πωλείται (πολλές φορές με υπέρογκα ποσά) και καλείται να ανταποκριθεί στις αξιώσεις των διεθνών οργανώσεων για τη νίκη. Η χρησιμοποίηση αθλητών σε διαφημιστικές καμπάνιες αντανακλά πλήρως τη νέα αυτή προσέγγιση και, ταυτόχρονα, καλλιεργεί λανθασμένα πρότυπα στους νέους, που συνεχώς προβάλλονται από τα ΜΜΕ και ενισχύουν επιλογές διαμορφωμένες με λάθος κριτήρια.

Όπως είναι φυσικό, η υψηλή δημοτικότητα των αθλητικών δραστηριοτήτων, τις καθιστά ιδανικά μέσα επίτευξης σκοπιμοτήτων εθνικής και πολιτικής φύσεως: τα τρέχοντα καθεστώτα, επικαλούμενα την έμφυτη ανάγκη των ανθρώπων για ένταξή τους σε μία ομάδα ως ένα τρόπο αυτοπροσδιορισμού τους, κατευθύνουν το κοινό μετατρέποντάς το σε μια άβουλη μάζα, αποπροσανατολισμένη από τα τρέχοντα προβλήματα, που διοχετεύει τη δυσανεξία της στον χώρο των γηπέδων και επιδεικνύει αν μη τι άλλο, ελλιπή αθλητική διαπαιδαγώγηση. Έτσι, αυξάνονται τα φαινόμενα χουλιγκανισμού στα περιβάλλοντα αυτά, αναπαράγοντας έναν φαύλο κύκλο στον οποίο οι άνθρωποι υιοθετούν έναν διαφορετικό κοινωνικό ρόλο, συχνά τον βαθύτερα καταπιεσμένο τους, πολλές φορές αντίθετο από την πραγματική τους ταυτότητα και καταφεύγουν σε βίαιες πρακτικές οι οποίες, ωστόσο, αδυνατούν να προσφέρουν την πολυπόθητη λύση στα αρχικά τους προβλήματα. Όπως είναι φυσικό, στο πλαίσιο αυτών των διαστρεβλωμένων συμπεριφορών, διαφοροποιείται με τη σειρά της και η ίδια η έννοια του «φίλαθλου»: Ο «φίλαθλος» παύει να είναι ένας υποστηρικτής μιας αθλητικής ομάδας που αγαπάει και παρακολουθεί συστηματικά τα αθλητικά δρώμενα. Αντιθέτως, υιοθετεί πρακτικές φανατισμού οι οποίες συχνά καλλιεργούν εχθρικές συμπεριφορές και αισθήματα διχασμού μεταξύ των ανθρώπων σε εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο.

Καθίσταται, αν μη τι άλλο, αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός του Ολυμπισμού και των αξιών του, που σχετίζονται κυρίως με την εκ νέου ιεράρχηση των αξιών και του γενικότερου προσανατολισμού των ανθρώπων προς νέες οδούς πνευματικού χαρακτήρα και όχι υλικού: κάθε ανάλογη εσωτερική επανάσταση ξεκινάει από το σχολείο και σχετίζεται άμεσα με ζητήματα παιδείας κατά την οποία θα καλλιεργηθεί μία υγιέστερη αντίληψη περί του αθλητικού ήθους, έτσι ώστε αφενός να αμβλυνθούν φαινόμενα χουλιγκανισμού και αφετέρου να εμφυσηθεί η κατάλληλη αθλητική διαπαιδαγώγηση.

Συγκεφαλαιωτικά, είναι απαραίτητη η γενικευμένη ορθή προσέγγιση του αθλητισμού. Το αθλητικό ιδεώδες γεννήθηκε ως έκφραση του σεβασμού της ανθρώπινης ζωής, της ευγενούς άμιλλας, του σωματικού κάλλους και τελικά της ειρήνης: κρίσιμα βήματα τα οποία οδηγούν προς τον εξευγενισμό της ψυχής του Ανθρώπου ο οποίος αγωνίζεται για τη δημιουργία ενός κόσμου στον οποίο δεν θα κυριαρχούν οι αντιπαράθεσεις, οι διακρίσεις και ο πόλεμος, αλλά αισθήματα σεβασμού, ισότητας και αλληλεγγύης έτσι ώστε να επιτευχθεί τελικά αυτό το οποίο οι πρόγονοί μας υποστήριξαν με πάθος, η προσέγγιση του Ωραίου, του Αγνού και του Αληθινού.

Νικολέτα Καρίκα (διασκευασμένο κείμενο)

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Καλλιπάτειρα

Η Καλλιπάτειρα, κόρη του Ολυμπιονίκη Διαγόρα του Ρόδιου, ήταν η πρώτη γυναίκα που μπήκε σε αθλητικό χώρο και παρακολούθησε τους Ολυμπιακούς Αγώνες στην αρχαιότητα. Οι κανονισμοί απαγόρευαν στις γυναίκες την είσοδο και την παρακολούθηση των γυμνικών αγώνων, επί ποινή θανάτου. Η Καλλιπάτειρα, θέλοντας να θαυμάσει το γιο της Πεισίροδο που αγωνιζόταν στην πάλη και περιφρονώντας τη σχετική απαγόρευση, μεταμφιέστηκε σε γυμναστή, εισήλθε και παρακολούθησε τον αγώνα. Προδόθηκε όμως από τον υπέρμετρο ενθουσιασμό της για τη νίκη του γιου της. Το περιστατικό καταγράφηκε την αρχαία εποχή στα σχόλια για τον 7ο Ολυμπιόνικο του Πινδάρου.

«Ἀρχόντισσα Ροδίτισσα, πῶς μπήκες;
Γυναῖκες διώχνει μιὰ συνήθεια ἀρχαία
ἐδῶθε*.» - «Ἔχω ἓνα ἀνίψι, τὸν Εὐκλέα,
τρία ἀδέρφια, γιό, πατέρα, Ὀλυμπιονίκες·

νὰ μὲ ἀφήσετε πρέπει, Ἑλλανοδίκες,
κι ἐγὼ νὰ καμαρώσω μὲς στὰ ὠραῖα
κορμιά, ποὺ γιὰ τ' ἀγρίλι* τοῦ Ἡρακλέα
παλεύουν, θιαμαστὲς* ψυχὲς ἀντρίκιες.

Μὲ τὲς ἄλλες γυναῖκες δὲν εἶμ' ὅμοια·
στὸν αἰῶνα τὸ σόι μου θὰ φαντάζει
μὲ τῆς ἀντρείας τ' ἀμάραντα προνόμια·

μὲ μάλαμα* γραμμένος τὸ δοξάζει
σε ἀστραφτερὸ κατεβατὸ μαρμάρου*
ὕμνος χρυσός, τοῦ ἀθάνατου Πινδάρου*.»

Λορέντζος Μαβίλης

***ἐδῶθε**: ἀπὸ ἐδῶ ***ἀγρίλι**: στεφάνι ἀπὸ ἀγριελιά ***θιαμαστὲς**: θαυμαστὲς ***μάλαμα**: χρυσάφι ***κατεβατὸ μαρμάρου**: ἐπιγραφή πάνω σὲ μάρμαρο ***Πίνδαρος**: σημαντικὸς ἀρχαῖος ποιητής, ποὺ με ἐπινίκιες ὠδὲς ὑμνοῦσε τοὺς ολυμπιονίκες

ΘΕΜΑ Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων τις απόψεις που διατυπώνει αποσκοπώντας στην προστασία του αθλητισμού και την προώθηση του «Φίλαθλου Πνεύματος» ο συγγραφέας του Κειμένου 1.

Μονάδες /20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση τα Κείμενα 1 και 2, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** (δεν χρειάζεται να αναφέρετε συγκεκριμένο χωρίο κειμένου).

1. Η διαφθορά αποτελεί διαχρονικό φαινόμενο στο χώρο του αθλητισμού. (κείμενο 1)
2. Η μετατροπή του αθλητή σε προϊόν προς πώληση, αλλοίωσε το αθλητικό ιδεώδες. (κείμενο 2)
3. Πολιτικοί ευθύνονται για την εμφάνιση φαινομένων βίας στο χώρο του αθλητισμού. (κείμενο 2)
4. Το σχολείο είναι πρωταρχικός φορέας καλλιέργειας του αθλητικού ήθους. (κείμενο 2)
5. Οι αρχαίοι Έλληνες εφάρμοζαν το γνήσιο αθλητικό ιδεώδες. (κείμενο 2)

Μονάδες /10

B2. α. «Κάθε χρόνο διεξάγονται πλήθος από συνέδρια, συγγράφονται βιβλία, εκδίδονται κώδικες οδηγιών και διακηρύξεις από διεθνείς οργανισμούς, αθλητικές ομοσπονδίες και κυβερνητικούς φορείς, που ασχολούνται με το θέμα» (Κείμενο 1): Χωρίς να επιφέρετε κάποια αλλαγή στην αναφορική πρόταση, να μετατρέψετε τη σύνταξη από παθητική σε ενεργητική (**Μονάδες 3**) και να εξηγήσετε ποιες υφολογικές και νοηματικές διαφοροποιήσεις παρατηρείτε μετά τη μετατροπή. (**Μονάδες 2**)

Μονάδες /5

β. Να εξηγήσετε το λειτουργικό και επικοινωνιακό ρόλο του ερωτηματικού στην 2^η παράγραφο του κειμένου 1 («Είναι όμως οι προσπάθειες αυτές αρκετές;»).

Μονάδες /5

B3. α. Να βρείτε τη συλλογιστική πορεία της 1^{ης} παραγράφου του 2^{ου} κειμένου («Είναι γεγονός πως ... διαμορφωμένες με λάθος κριτήρια.») (**Μονάδες 3**) καθώς και δύο τρόπους ανάπτυξής της (**Μονάδες 3**), αιτιολογώντας τις απαντήσεις σας. Ποια πρόθεση της αρθρογράφου εξυπηρετεί η χρήση των δύο αυτών τρόπων ανάπτυξης; (**Μονάδες 3**)

Μονάδες /9

β. Να εξηγήσετε τι δηλώνουν οι διαρθρωτικές λέξεις/φράσεις με έντονη γραφή στα κείμενα 1 και 2: **Εάν, Είναι γεγονός, Συγκεφαλαιωτικά (Μονάδες 3)**, κάνοντας αναφορά στα νοήματα που αυτές συνδέουν στην κάθε περίπτωση. **(Μονάδες 3)**

Μονάδες /6

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Στο κείμενο 3, η Καλλιπάτειρα εκθέτει τα επιχειρήματά της με τα οποία προσπαθεί να πείσει τους Ελλανοδίκες να της επιτρέψουν να παρακολουθήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Να τα εντοπίσετε στο ποίημα και να τα αναλύσετε.

Εντοπίστε επίσης και τρεις διαφορετικούς κειμενικούς δείκτες που χρησιμοποιεί ο ποιητής στις δύο πρώτες στροφές ώστε να παρουσιαστεί η άποψη της Καλλιπάτειρας. Εσείς, αν ήσασταν στη θέση των Ελλανοδικών, θα αθώωνате ή θα καταδικάζατε την Καλλιπάτειρα και γιατί;

(150-200 λέξεις)

Μονάδες /15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Στο πλαίσιο σχολικής εκδήλωσης αφιερωμένης στον αθλητισμό, αξιοποιώντας και πληροφορίες των κειμένων αναφοράς, εκφωνείτε ομιλία 350-400 λέξεων στην οποία παρουσιάζετε:

α) Τα αίτια εκφυλισμού του αθλητικού ιδεώδους σήμερα.

β) Την προσφορά και τη θέση του αθλητισμού στη προσωπική σας ζωή.

Μονάδες /30

Καλή Επιτυχία!